

УДК 338.27

М. П. Денисенко,

д. е. н., професор, професор кафедри економіки підприємства,

Київський національний університет технологій та дизайну

О. В. Зазимко,

магістрант, Київський національний університет технологій та дизайну

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

M. Denysenko,

Grand PhD in (Economic) sciences, Professor, Professor of business economics

Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

O. Zazymko,

Master's Degree student, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

THE MAIN ASPECTS OF EVALUATION OF FINANCIAL CONDITION OF ENTERPRISES

У статті розглядається зміст поняття "фінансовий стан підприємства". Визначається доцільність дослідження проблеми оцінки фінансового стану підприємства в сучасних умовах розвитку економіки України. Акцентується увага на доцільності розробки та впровадження адаптованих сучасним умовам заходів покращення фінансового стану вітчизняних промислових підприємств.

In the article maintenance of concept "the financial state of підприємства" is examined expediency of research of problem of estimation of the financial state of enterprise is Determined in the modern terms of development of economy of Ukraine. Attention is accented on expediency of development and introduction of the measures of improvement of the financial state of domestic industrial enterprises adapted to the modern terms

Ключові слова: фінансовий стан, фінансовий результат, рентабельність, дохід, витрати, обсяг реалізації, ліквідність, активи, ефективність, аналіз.

Key words: financial condition, financial result, rentableness, income, expenses, volume of realization, liquidity, asset, efficiency, analysis.

ВСТУП

Оцінка фінансового стану на підприємстві є одним з важливих елементів у системі управління і прийняття різноманітних господарських рішень. Вона становить інтерес для інвесторів, кредиторів, постачальників матеріально-технічних ресурсів, державних органів управління і виробничих менеджерів [5]. Тому одним з найголовніших завдань кожного підприємства є пошук шляхів покращення фінансового стану.

Аналіз показників, що характеризують фінансовий стан, їх ролі в управлінні підприємством зумовлена низкою об'єктивних факторів: високим ступенем невизначеності загальноекономічного середовища, розбалансованістю ринкових механізмів та інструментарію державного регулювання економікою, неоднозначною спрямованістю різноманітних фінансових інституцій, які прямо чи опосередковано впливають на фінансове становище окремого суб'єкта економіки. З урахуванням наведеного та теперішніх

умов функціонування підприємств, розроблення параметра адекватних характеристик категорії "фінансовий стан підприємства" та адаптивних теоретичних аспектів його оцінювання, є актуальним завданням економічних дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: Аверіна М.Ю. [1], Базилінська О.Я. [2], Деркач О.В. [3], Заюкова М.С. [4], Левченко А.С. [5], Пітінова А.О. [6], Приходько Н.І. [7], Черниш С.С. [8], Шеремет А.Д. [9] та інші.

Віддаючи належне науковим здобуткам великої кількості науковців, слід зазначити відсутність єдиного підходу щодо групування та способу визначення показників оцінки фінансового стану, достатнього висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних з формуванням єдиної методики оцінки фінансового стану.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у проведенні оцінки фінансового стану підприємства та визначення доцільності в сучасних умовах розвитку економіки України розробка адекватних заходів підвищення ефективності його діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Фінансовий стан підприємств — поняття багатогранне, комплексне і достатньо неоднозначне. Загалом змістова характеристика економічної категорії "фінансовий стан підприємства" подається як результат взаємодії всіх елементів фінансових відносин, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників та індикаторів, які відображають наявність, розміщення і використання економічних ресурсів суб'єкта господарювання.

Характеризуючи фінансовий стан, здебільшого спираються на індикативну основу, яка встановлює ефективність взаємодії внутрішніх чинників (наявних економічних ресурсів), хоча у сучасному ринковому середовищі зовнішні фактори можуть спричинювати істотний (інколи визначальний) вплив на фінансово-економічну позицію підприємства.

В отриманні достовірного аналізу фінансових результатів діяльності зацікавлені всі суб'єкти господарювання.

З точки зору Деркача О.В. [3], функціонування підприємства супроводжується безперервним кругооборотом коштів, який здійснюється у вигляді витрат ресурсів і одержання доходів, їхнього розподілу й використання. При цьому визначаються джерела коштів, напрями та форми фінансування, оптимізується структура капіталу, проводяться розрахунки з постачальниками матеріально-технічних ресурсів, покупцями продукції, державними органами (сплата податків), персоналом підприємства тощо. Усі ці грошові відносини становлять зміст фінансової діяльності підприємства.

Основні завдання фінансової діяльності такі: вибір оптимальних форм фінансування, структури капіталу підприємства і напрямів його використання з метою забезпечення стабільно високої прибутковості; збалансування за часом надходжень і витрат платіжних засобів; підтримування належної ліквідності та своєчасності розрахунків. Головний зміст фінансової діяльності підприємства (організації) полягає в належному забезпеченні фінансування [3, с. 446].

Важливість фінансового аналізу полягає в тому, що він служить основою розробки фінансової політики підприємства, засобом визначення недоліків у його функціонуванні та прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищен-

ня ефективності господарювання. Фінансовий аналіз є основою для управління фінансами підприємства.

Фінансовий аналіз має важливе значення в економічній діяльності підприємства, оскільки дає змогу:

- вишукувати резерви поліпшення фінансового стану підприємства;
- об'єктивно оцінювати раціональність використання усіх видів фінансових ресурсів;
- своєчасно вживати заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства;
- забезпечувати оптимальний виробничий та соціальний розвиток колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів;
- забезпечити розробку плану фінансового оздоровлення підприємства.

Процес фінансового аналізу за інформаційними ресурсами підприємства забезпечують три системотворчих елементи: об'єкт дослідження; суб'єкт дослідження; методика, яка опосередковує відносини між об'єктом, який вивчається та суб'єктом, який пізнає.

Фінансовий аналіз має свій специфічний предмет дослідження, що виділяє його в окремий напрям знань серед економічних наук. Враховуючи цільову орієнтацію фінансового аналізу, його предмет можна пов'язати з фінансовим станом підприємства, господарськими явищами і процесами, що знаходять своє відображення через систему фінансових показників, які характеризують підприємницьку діяльність.

Предметом фінансового аналізу є діяльність підприємства, спрямована на забезпечення його сталого розвитку і стійкого фінансового стану.

Мета фінансового аналізу інформаційно забезпечувати прийняття рішень, на які істотно впливають фактичні або прогнозні дані про фінансовий стан підприємства [2, с. 4].

Суб'єкти (користувачі) фінансового аналізу — це фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень. В результатах фінансового аналізу зацікавлене широке коло користувачів: власники підприємств (одержують дивіденди на вкладений власний капітал); керівництво (від успішного фінансового стану залежить частка прибутку, яку вони одержують понад посадовий оклад); наймані працівники (залежить заробітна плата, премія, соціальні виплати); банки, фірми, які надають кредити (зацікавлені у своєчасному погашенні боргу і виплаті відсотків); партнери, що уже ведуть справи з підприємством (постачальники), щоб визначити для себе доцільність подальшого співробітництва, умови висновку контрактів і т.п.; держава (податкова адміністрація

Таблиця 1. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття "фінансовий стан"

Автор, джерело	Визначення терміну
Аверіна М.Ю. [1, с. 52], Деркач О.В. [3, с. 86], Заюкова М.С. [4, с. 84]	Фінансовий стан визначається в платоспроможності підприємства внаслідок кругообігу засобів. Стійкість фінансового стану - необхідна вимога діяльності підприємства в ринкових умовах. В понятті «фінансовий стан» відображається взаємозв'язок виробничої і фінансової діяльності підприємства
Пітінова А.О. [6, с. 65], Левченко А.С. [5, с. 34]	Фінансовий стан підприємства - це показник його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами
Приходько Н.І. [7, с. 371], Черниш С.С. [8, с. 81-82]	Фінансовий стан - це результат виробничо-фінансової діяльності. Він характеризується величиною засобів підприємства, їх матеріально-технічного постачання, виробництва, реалізації та прибутку. Фінансовий стан - це показник його плато- та кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами, організаціями, установами
Базилінська О.Я. [2, с. 6]	Фінансовий стан підприємства (Financial Position) розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства
Шеремет А.Д. [9, с. 9-10]	Це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність розміщення і використання фінансових ресурсів. Характеризує його ділову активність і надійність, визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому партнерстві тощо

зацікавлена у своєчасній сплаті податків у повно-
му обсязі).

Приходько Н. І. вважає, що фінансовий аналіз — це складова аналітичного економічного дослідження щодо вивчення рівня, змін і динаміки фінансових показників у їх взаємозв'язку і взаємозумовленості, з метою прийняття ефективних управлінських рішень для забезпечення внутрішньої і зовнішньої діяльності господарюючих систем, сталого економічного розвитку і стійкого фінансового стану [7, с. 10].

Фінансовий стан підприємства необхідно систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу.

Досліджуючи аналіз фінансового стану доцільно детальніше зупинитися на терміні "фінансовий стан підприємства". Аналіз поняття "фінансовий стан" дозволяє зробити висновок, що існують різні теоретичні підходи до його визначення (табл. 1).

Фінансовий стан підприємства відображає на певний момент рівень ефективності використання ресурсів у господарській діяльності, або, ефективність функціонування механізмів економічної системи.

З даної точки зору фінансовий стан — економічна категорія, сукупність показників, фінансова спроможність підприємства, комплексне поняття, характеристика певних сторін фінансово-господарської діяльності та ін.

Проаналізовані трактування свідчать, що переважна більшість науковців на перший план висуває таку характеристику фінансового стану, як сукупність (система) показників.

Заслуговує на увагу той факт, що фінансовий стан підприємства є об'єктивною економічною категорією, що може бути оцінена з більшою або меншою глибиною й вірогідністю показників. Ці показники, будучи випадковими величинами, мо-

жуть давати підстави для прийняття управлінських рішень в умовах неповної визначеності.

До таких показників належать: конкурентоздатність, фінансова стабільність, платоспроможність, результативність господарської діяльності й ін., які, при всій їх значимості, характеризують лише окремі аспекти фінансового стану підприємства.

Мета аналізу фінансових результатів — визначити повноту та якість їх отримання, оцінити динаміку абсолютних і відносних показників, з'ясувати спрямованість, ступінь впливу факторів на зміну прибутку і рентабельності, визначити можливі резерви їх зростання.

За методикою О.Я. Базилінської фінансові результати діяльності підприємства оцінюються цілим набором показників, де вихідними категоріями є доходи, витрати, прибутки, збитки. Саме вони закладаються в основу всіх подальших розрахунків і всі інші показники можна вважати похідними. У звіті про фінансові результати виокремлюють чистий дохід, валовий прибуток та прибутки за видами діяльності [2, с. 139].

За методикою авторів Приходько Н.І. [7, с. 371], Черниш С.С. [8, с. 81—82] аналіз фінансових результатів діяльності підприємства включає такі основні елементи дослідження:

— зміна кожного показника за аналізований поточний період ("горизонтальний аналіз" показників фінансових результатів за звітний період);

— дослідження структури відповідних показників і їх зміни ("вертикальний аналіз" показників);

— зміна показників фінансових результатів за звітний період ("трендовий аналіз" показників).

Аналіз фінансового стану передбачає проведення аналізу діяльності підприємства за певни-

Рис. 1. Напрями проведення аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: [1, с. 143].

ми напрямками. Ці напрями відрізняються у вітчизняній практиці та зарубіжному досвіді, що представлено на рисунку 1.

У практиці вітчизняних вчених досить широко застосовуються горизонтальний, вертикальний, факторний, порівняльний та коефіцієнтний аналіз. При цьому аналіз проводиться як за абсолютними, так і за відносними показниками.

Основними показниками для визначення оцінки фінансових результатів за результатами нашого дослідження є: чиста теперішня вартість; внутрішня норма дохідності; модифікована внутрішня норма дохідності; індекс рентабельності. В той же час, наявність формальних методів визначення доцільності оцінки фінансових результатів не є гарантією забезпечення обґрунтованої інформації для прийняття управлінських рішень в цій сфері. Важливе значення в процесі аналізу має врахування окремих методичних вимог. Ситуацію надмірної розбіжності в методах оцінки фінансових результатів є наслідком специфічної особливості поняття "фінансові результати", які відображають багатоаспектну діяльність підприємств.

В основі фінансового аналізу, так само як і фінансового менеджменту загалом, лежить аналіз фінансової звітності відповідно до Націо-

нального положення (стандарт) бухгалтерського обліку і "Загальні вимоги до фінансової звітності". Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (далі — баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі — звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності. Відомі десятки цих показників, тому для зручності їх поділяють на кілька груп. Найчастіше виділяють п'ять груп показників за такими напрямками фінансового аналізу:

1. Аналіз ліквідності. Показники цієї групи дозволяють описати і проаналізувати здатність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. В основу алгоритму розрахунку цих показників закладена ідея зіставлення поточних активів (оборотних коштів) із короткостроковою кредиторською заборгованістю.

2. Аналіз поточної діяльності. Ефективність поточної фінансово-господарської діяльності оцінюється тривалістю операційного циклу, яка

Таблиця 2. Оцінка коефіцієнтів ліквідності для ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф"

Показник	Норм.	2012	2013	Відхилення, +/-	2014	Відхилення +/-
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	2-2,5	1,00	0,85	-0,16	0,55	-0,30
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1-1,5	0,26	0,34	0,08	0,15	-0,19
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,2-0,35	0,08	0,00	-0,08	0,01	0,01
Співвідношення короткострокової дебіторської і кредиторської заборгованості	1:1	8,55	1,51	-7,03	0,38	-1,14

Таблиця 3. Аналіз ділової активності ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф" у 2013–2014 рр.

Показник	2013	2014	Зміни (+/-)
Коефіцієнт оборотності активів	0,32	0,27	-0,05
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,20	1,96	-0,24
Період оборотності дебіторської заборгованості (дні)	163,72	183,39	19,67
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,60	1,26	-1,34
Період оборотності кредиторської заборгованості	138,22	285,79	147,57
Коефіцієнт оборотності запасів	0,81	0,84	0,03
Період оборотності запасів (дні)	446,48	428,45	-18,03
Фондовіддача	1,15	1,15	0,00
Тривалість операційного циклу (дні)	610,19	611,84	1,65
Тривалість обороту оборотного капіталу (дні)	471,97	326,05	-145,92

залежить від оборотності коштів у різних видах активів.

3. Аналіз фінансової стійкості. За допомогою цих показників оцінюють склад джерел фінансування і динаміку співвідношення між ними. Аналіз базується на тому, що джерела коштів відрізняються рівнем собівартості, ступенем доступності, рівнем надійності, ступенем ризику.

4. Аналіз рентабельності. Показники цієї групи служать для оцінки загальної ефективності вкладення коштів у підприємство.

5. Аналіз становища і діяльності на ринку капіталів. У межах цього аналізу виконують просторово-часові зіставлення показників, які характеризують становище підприємства на ринку цінних паперів: дивідендний дохід, дохід на акцію, цінність акції тощо. Предикативні моделі — це моделі прогнозного характеру, їх використовують для передбачування доходів підприємства і його майбутнього фінансового стану. Нормативні моделі дозволяють порівняти фактичні результати діяльності підприємств з очікуваними, розрахованими за бюджетом. Таким чином, фінансовий аналіз є важливим інструментом в управлінні підприємством і базою, на якій будується розроблення довгострокової фінансової політики підприємства з урахуванням вирішення стратегічних завдань.

Фінансовий стан — це одна із найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства, під яким розуміють спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та

ефективного використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Тобто на фінансовий стан підприємства впливає рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання. Оптимізація фінансового стану є однією з головних умов успішного його розвитку в майбутньому періоді. Водночас кризовий фінансовий стан підприємства свідчить про серйозну загрозу настання його банкрутства.

Слід зазначити, що в сучасних умовах господарювання спостерігається погіршення фінансового стану цілого ряду підприємств, що зумовлюється нарощуванням негативних тенденцій в розвитку економіки держави в цілому, в тому числі наприклад, підприємств, особливо важливих для національного господарства в зв'язку з тим, що вони являються альтернативними видами традиційним енергоносіям (газ, вугілля). В числі таких підприємств можна назвати ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф". Основним видом економічної діяльності якого є: добування та агломерація торфу. Підприємство входить до складу Українського концерну торф'яної промисловості "Укрторф" і належить до сфери управління Міністерства вугільної промисловості України.

Фінансовий аналіз підприємства слід почати з розрахунку коефіцієнта ліквідності (табл. 2).

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) не відповідає значенню, що рекомендується >2, та має негативну динаміку зменшення. Коефіцієнт термінової ліквідності — індикатор кредитної політики підприємства в 2012 складав 0,26, що не відповідало рекомендованому критерію, та в 2014 він зменшився до 0,15. Дебіторська заборгованість не перевищує кредиторську заборгованість, тобто підприємство не кредитує своїх споживачів. У 2014 р. цей показник був найменшим та склав 0,38.

Далі переходимо до аналізу показників ділової активності, що характеризують результати та ефективність основної виробничої діяльності. Розрахунки зведено в таблиці 3. Дані свідчать про

Таблиця 4. Основні показники рентабельності ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф"

№ з/п	Показник (відсотки)	2013 рік	2014 рік	Зміна (+/-)
1	Рентабельність сукупного капіталу	2,87	-3,46	-6,33
2	Рентабельність власного капіталу	57,98	-161,42	-219,40
3	Валова рентабельність продажу	17,30	9,54	-7,76
4	Операційна рентабельність продажу	1,96	-16,59	-18,55
5	Чиста рентабельність продажу	9,10	-12,66	-21,76
6	Валова рентабельність виробництва	20,92	10,55	-10,37
7	Чиста рентабельність виробництва	11,00	-13,99	-25,00

Таблиця 5. Відносні показники фінансової стійкості ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф" в 2012—2014 рр.

Показник	Норм	2012	2013	Відхилення	2014	Відхилення
Власні оборотні кошти (робочий функціонуючий капітал), тис. грн.	x	-2182	-3439	-1256,70	-4077	-638,10
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними засобами	>0,1	-0,5885	-0,4221	0,1664	-0,5026	-0,0805
Маневреність робочого капіталу	>0,5	-2,6988	-107,748	-105,0495	4,7521	112,5005
Маневреність власних оборотних коштів	>0,4	-0,1274	-0,0004	0,1270	-0,0159	-0,0154
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами запасів	>0,1	-0,8037	-0,7108	0,0929	-0,9840	-0,2733
Коефіцієнт покриття запасів	>0,8	-0,7775	-0,2421	0,5354	-0,0854	0,1568
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,5138	0,3712	-0,1426	0,3179	-0,0533
Коефіцієнт фінансової залежності	<2	1,9462	2,6940	0,7478	3,1456	0,4517
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,5	0,0082	-0,2580	-0,2662	-0,4685	-0,2105
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	>0,5	0,4862	0,6288	0,1426	0,6821	0,0533
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	>1	1,0568	0,5903	-0,4665	0,4661	-0,1243
Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,85	0,5138	0,3712	-0,1426	0,3179	-0,0533

зменшення коефіцієнта оборотності активів з 0,32 до 0,27, тобто уповільнився повний цикл виробництва та обігу, що приносить прибуток (табл. 3).

Таким чином, дані показують про зниження ділової активності на підприємстві ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф".

Основні показники рентабельності підприємства наведені в таблиці 4.

Дані таблиці 4 свідчать, що показники групи рентабельності мають тенденцію до зменшення. За показниками рентабельності сукупного капіталу спостерігаємо зниження на 6,33 %, рентабельності власного капіталу зниження на 219,4%, валової рентабельності продажу зниження на 7,76 %, операційної рентабельності продажу зниження на 18,55 %, чистої рентабельності продажу зниження на 21,76%, валової рентабельності виробництва зниження на 10,37%, чистої рентабельності виробництва зниження на 25%.

З найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є фінансова стійкість. Оцінка фінансової стійкості підприємства проводиться також за допомогою достатньо великої кількості відносних фінансових коефіцієнтів (табл. 5).

За даними таблиці 5 можна зробити наступні висновки: власні оборотні кошти за 2012 рік зменшилися на 3439 тис. грн., в 2014 році зменшення на 638,1 тис. грн.; коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними засобами не відповідає значенню, що рекомендується > 0,1, його значення поступово зменшується, так, в 2012 році він склав —0,59, в 2013 році — 0,42, в 2014 році його значення зменшилося до -0,5; коефіцієнт маневреності робочого капіталу збільшився на кінець 2013 року до 0,62 по порівнянню 0,57 і 0,53 в 2012 роком відповідно на початок та кінець 2012 року; маневреність власних оборотних коштів збільшується, що говорить

про збільшення частки абсолютно ліквідних активів в оборотних коштах; коефіцієнт фінансової стійкості в 2014 році склав 0,32, в порівнянні з 0,51 в 2012 р., дане відповідає значенню 0,85—0,90, що рекомендується.

На стійкість підприємства могли робити вплив різні чинники: положення підприємства на товарному ринку, виробництво і випуск дешевої продукції, що має попит, його потенціал в діловій співпраці; ступінь залежності від зовнішніх кредиторів і інвесторів, наявність неплатоспроможних дебіторів, ефективність господарських і фінансових операцій і т.п.

Оцінка фінансового стану підприємства в умовах ринкових відносин особливо важлива для визначення конкуренції і фінансової стабільності, надійності підприємства як партнера. Значною мірою втрачає значення контроль виконання планів, які регламентують діяльність підприємств, росте потреба в аналізі платоспроможності і ліквідності підприємства.

Отже, можна зробити висновок, що ДП "Черкаситорф" ДП "Київторф" протягом аналізованого періоду 2012—2014 років показники ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості погіршилися.

Таким чином, підприємство в 2014 році працювало не ефективно.

ВИСНОВКИ

Фінансовий стан — найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, оскільки визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства та його партнерів із фінансових і інших відносин. Аналіз фінансового стану підприємства є необхідною умовою для нормального функціонування та необхідним етапом для розробки планів і про-

гнозів фінансового оздоровлення підприємств. Оцінка є необхідною передумовою для ведення діяльності підприємства усіх форм власності, а також є важливою для основних користувачів (інвестори, власники, керівництво підприємства, банки, постачальники та інші кредитори, працівники підприємства, органи державного управління, юридичні та фізичні особи), яких цікавить фінансово-господарська діяльність вітчизняних та зарубіжних підприємств.

У результаті проведеної оцінки фінансового стану підприємства нами визначена певна відмінність визначена певна відмінність у переліку показників та методах їх розрахунку. До переваг зарубіжних методик можна віднести їх конкретність та визначеність у кількісному складі показників та інтерпретації їх результатів, спрощеність таких методик аналізу та оцінки фінансового стану підприємств. У свою чергу вітчизняні методики — навпаки характеризуються значною відмінністю серед різних авторів у наборі показників для аналізу того чи іншого напрямку та різноманітною їх комбінацією. Таким чином, вітчизняна методика потребує уніфікації, зменшення кількості показників, що аналізуються. При цьому слідувало б віддавати перевагу розрахунку тих показників, які мають найбільшу змістовність та необхідність для аналітика.

З урахуванням зазначеного можна дійти висновку про необхідність розробки та впровадження адекватних сучасним умовам заходів покращення фінансового стану вітчизняних промислових підприємств.

Література:

1. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення / М.Ю. Аверіна // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — №9. — С. 92—100.
2. Базилінська. О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.Я. Базилінська. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 328 с.
3. Деркач О.В. Проблеми аналізу фінансового стану підприємства // "Ефективна економіка" [Електроний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ekonomy.nayka.com.ua/?op=1;=z 1982>
4. Заюкова М.С. Теоретичні аспекти дефініції "Фінансовий стан підприємства" [Електроний ресурс]. — Режим доступу: <http://intkonf/org/k-e-n-zayukova-m-s-kjvalchuk-a-p-teoretichni-aspekti-definitiyi-finansjviy-stan-pidpriemstva/>
5. Левченко А.С. [Електроний ресурс]. — Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=-735981>
6. Пітінова А.О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства: сутність і необхідність

// Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. — 2013. — № 4. — С. 379—389.

7. Приходько Н.І. поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення // ФІП ФІП PSE. — 2010. — Т. 8, С. 188—190.

8. Черниш С.С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах // Всеукраїнський науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". — 2012. — № 5. — С. 142—146.

9. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналіза: учеб. пособие / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашев. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Инфра — М., 2012. — 208 с.

References:

1. Averina, M. Yu. (2012), "Analysis and evaluation of the financial condition of the company: Ways to Improve Financial Analysis: Theory and Practice", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 9, pp. 92—100.
  2. Bazilins'ka, O. Ya. (2012), Finansovyy analiz: teoriia ta praktyka: navch. posib. [Financial Analysis: Theory and Practice], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
  3. Derkach, O. V. (2013), "Problems of analyzing the financial condition of the company", vol. 4, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1982> (Accessed 12 March 2015).
  4. Zaiukova, M. S. (2012), "Theoretical aspects of the definition of "financial condition of the company", available at: <http://intkonf/org/k-e-n-zayukova-m-s-kjvalchuk-a-p-teoretichni-aspekti-definitiyi-finansjviy-stan-pidpriemstva/> (Accessed 12 March 2015).
  5. Levchenko, A. S. (2015), available at: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=735981> (Accessed 12 March 2015).
  6. Pitinova, A. O. (2013), "A comprehensive assessment of the financial situation of the company: the nature and necessity", Molodizhnyy naukovy visnyk UABS NBU, Serii: Ekonomichni nauky, vol. 4, pp. 379—389.
  7. Prykhod'ko, N. I. (2010), "The concept of financial condition of the company: some aspects of its definition", FIP FYP PSE, vol. 8, pp. 188—190.
  8. Chernysh, S.S. (2012), "Problems applying techniques of financial analysis on domestic enterprises", Vseukrains'kyj naukovy-vyrobnychyj zhurnal "Innovatsijna ekonomika", vol. 5, pp. 142—146.
  9. Sheremet, A. D. and Sajfulyn, R. S. Nehashev, E. V. (2012), Metodyka finansovoho analyza [Methods of financial analysis], 3rd ed, Ynfra-M, Moscow, Russia.
- Стаття надійшла до редакції 08.05.2015 р.